

Oikeusministeriö
LAVO Sanna Männistö

E-KIRJELMÄ
10.03.2006
JULKINEN

OM2006-00112

Eduskunta
Suuri valiokunta

EU;OSA; Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille rikostuomioita seuraavista oikeudenmenetyksistä Euroopan unionissa

E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti eduskunnan suurelle valiokunnalle tiedoksi komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille rikostuomioita seuraavista oikeudenmenetyksistä Euroopan unionissa [KOM(2006) 73 lopullinen].

Osastopäällikön sijainen,
lainsäädäntöjohtaja

Matti Niemivuo

LIITTEET Perusmuistio 10.3.2006, KOM(2006) 73 lopullinen, SEC(2006) 220

Oikeusministeriö
LAVO Sanna Männistö

PERUSMUISTIO
10.03.2006
JULKINEN

OM2006-00113

EU;OSA; Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille rikostuomioita seuraavista oikeudenmenetyksistä Euroopan unionissa

EUTORI/Eurodoc nro:

EU/2006/0660

U-tunnus / E-tunnus:

Asiakirjat:

KOM(2006) 73 lopullinen
SEC(2006) 220

Käsittelijä(t):

EU-LsS Sanna Männistö/OM (p. 1606 7709)

Yleistä

Komissio antoi 21 päivänä helmikuuta 2006 tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille rikostuomioita seuraavista oikeudenmenetyksistä Euroopan unionissa [KOM(2006) 73 lopullinen]. Tiedonannolla pyritään selkeyttämään oikeudenmenetyksen käsitettä, arvioimaan olennaista lainsäädäntöä Euroopan tasolla ja hahmottelemaan niiden mukaisesti todennäköisesti sovellettavaa lähestymistapaa.

Oikeudenmenetys on toimi, jolla rajoitetaan tilapäisesti tai pysyvästi luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön tiettyjen oikeuksien käyttämistä, tiettyjen toimien täyttämistä, tiettyihin toimiin ryhtymistä, tiettyihin paikkoihin menemistä tai tiettyjen toimien suorittamista.

Tiedonannon mukaan oikeudenmenetykseuraamukset ovat seuraamuksia, jotka olisi tietyissä olosuhteissa tunnustettava ja pantava täytäntöön koko Euroopan unionissa niiden tehokkuuden varmistamiseksi. Näin on todettu Haagin ohjelmassa, jossa Eurooppa-neuvosto kehotti komissiota antamaan ehdotuksensa kansallisten rekistereiden tuomioita ja oikeudenmenetyksiä koskevien tietojen vaihdon lisäämisestä erityisesti seksuaalirikosten tekijöitä koskevien tietojen osalta. Tämä tavoite on myös asetettu neuvoston ja komission 2.–3. päivänä kesäkuuta 2005 yhdessä antamassa toimintasuunnitelmassa Haagin ohjelman täytäntöönpanosta sekä komission toukokuussa 2005 antamassa tiedonannossa rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta ja jäsenvaltioiden välisen luottamuksen lujittamisesta.

Pääasiallinen sisältö

Tiedonanto sisältää muun muassa oikeudenmenetysten yleisten ominaisuuksien kuvauksen, luettelon Euroopan unionissa annetuista säädöksistä sekä mahdollisia lähestymistapoja oikeudenmenetyksiin.

Oikeudenmenetyksen käsite

Tiedonanto koskee ainoastaan rikostuomioista seuraavia oikeudenmenetyksiä. Oikeudenmenetys voi erota rikostuomiosta seuraavin eri tavoin: 1) se voi olla tuomioistuimen määräämä rangaistus joko päärangaistuksen lisänä tai vaihtoehtoisena rangaistuksena, jos se määrätään yhden tai useamman päärangaistuksen sijaan; 2) se voi olla päärangaistuksen ohessa aina seuraava lisärangaistus, vaikka tuomioistuin ei määräisikään sitä tai; 3) se voidaan määrätä rikostuomion seurauksena hallinnollisessa menettelyssä tai kurinpitomenettelyssä. Käytettävissä olevien oikeudenmenetysten lajien määrä vastaa niiden oikeuksien määrää, jotka voidaan poistaa oikeushenkilöltä tai luonnolliselta henkilöltä. Oikeudenmenetys voi koskea sekä luonnollisia henkilöitä että oikeushenkilöitä. Tiedonannossa on lisäksi todettu, että jäsenvaltioiden seuraamuksia koskeva lainsäädäntö vaihtelee suuresti, ja sama koskee myös oikeudenmenetyksiä. Yhdessä jäsenvaltiossa voidaan käyttää monia erilaisia oikeudenmenetyksiä ja niiden täytäntöönpanon luonne ja täytäntöönpanotavat vaihtelevat merkittävästi.

Euroopan unionissa annetut säädökset

Tiedonannon sisältämä luettelo Euroopan unionissa annetuista säädöksistä koostuu rangaistusta lähentävistä säädöksistä ja tuomioiden tai oikeudenmenetysten vaikutusta koskevista toimista. Säädökset on lueteltu tiedonannon liitteessä [SEC(2006) 220]. Tiedonanto luettelee seuraavat säädökset, joissa on rikostuomion seurauksena määrättävää oikeudenmenetystä ohjailevia säännöksiä:

1) Lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta annetussa neuvoston puitepäätöksessä (2004/68/YOS) säädetään, että jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että luonnollista henkilöä, joka on tuomittu jostakin säädöksessä tarkoitettua rikoksesta, voidaan tarvittaessa väliaikaisesti tai pysyvästi estää harjoittamasta lastenvalvontaan liittyvää toimintaa (5 artiklan 3 kohta). Tiedonannossa on todettu, ettei se tarkoita, että oikeudenmenetys olisi automaattinen seuraus asianomaisesta rikoksesta annetun tuomion vuoksi, vaan yksinkertaisesti sitä, että kunkin jäsenvaltion on tarjottava yhtenä tuomion seurauksena annetuista rangaistuksista mahdollisuus estää henkilöä harjoittamasta tiettyä toimintaa;

2) Lahjonnan torjumisesta yksityisellä sektorilla annetussa neuvoston puitepäätöksen (2003/568/YOS) 4 artiklan 3 kohdassa on vastaava säännös;

3) Julkisia hankintoja koskevan direktiivin 45 artiklan 1 kohdassa säädetään, että tietyissä olosuhteissa julkisia hankintoja koskevista menettelyistä on suljettava pois kaikki ehdokkaat tai tarjoajat, joiden osalta on lainvoimaisella päätöksellä annettu tuomio rikollisjärjestöön kuulumisesta, lahjomisesta, Euroopan yhteisöjen taloudellisia etuja vahingoittavasta petoksesta tai rahanpesusta. Tiedonannossa todetaan tilanteen olevan vastaava muiden rahoituslalla sovellettavien EY-direktiivien osalta.

Edelleen tiedonanto sisältää listan säännöksistä, jotka sisältävät tuomioiden tai oikeudenmenetysten vaikutusta koskevia toimia. Kyseiset säännökset on tiedonannossa jaoteltu kolmeen ryhmään, joista ensimmäiseen kuuluvat sellaiset direktiivit, joita pidetään osittaisen keskinäisen tunnustamisen mahdollistavina välineinä. Jotkut näistä koskevat suoraan toisessa jäsenvaltiossa määrätyn oikeudenmenetyksen tunnustamista ja toiset keskittyvät toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion

tunnustamisesta mahdollisesti aiheutuviin oikeudenmenetykseuraamuksiin. Esimerkkeinä mainittakoon äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta kunnallisvaaleissa ja Euroopan parlamentin vaaleissa koskevat direktiivit sekä maastapoistuspäätösten keskinäistä tunnustamista koskeva direktiivi. Toiseen ryhmään kuuluvat säädökset, jotka eivät ole voimassa tai, jotka vain harvat jäsenvaltiot ovat ratifioineet (esimerkiksi vuonna 1998 tehty ajokieltoja koskeva Euroopan unionin yleissopimus). Kolmannen ryhmän muodostavat jalkapalloon liittyvää väkivaltaa torjuvat päätöslauselmat eli säädökset, jotka eivät sido.

Komissio toteaa tiedonannossa, että on olemassa vain suhteellisen rajoitettu määrä eurooppalaisia säädöksiä, joita sovellettaessa on aina määrättävä oikeudenmenetyksestä, eli säädöksiä, joissa edellytetään jäsenvaltioiden liittävän ammatillisen oikeudenmenetyksen tuomion yhteydessä käytettävissä oleviin rangaistuksiin tai joissa liitetään oikeudenmenetyksen vaikutukset tiettyihin tuomioihin. Komissio toteaa tutkivansa parhaillaan, voidaanko perustaa järjestelmä ajokortteja koskevien tietojen vaihtoa varten. Aloitteen taustalla ovat tuoreet EY-tuomioistuimen tuomiot, joissa mainitaan jäsenvaltioilla oleva velvoite vaihtaa tietoja tietyissä olosuhteissa.

Mahdollisia lähestymistapoja oikeudenmenetyksiin

Mahdollisena lähestymistapana komissio esittää tiedonannossa kahta vaihtoehtoa sen varmistamiseksi, että oikeudenmenetyksistä tulee tehokkaita välineitä Euroopan unionin tasolla tietyn rikollisen toiminnan rangaistavaksi tekemisessä ja toiminnan uusimisen estämisessä.

Ensimmäisenä vaihtoehtona komissio ehdottaa sitä, että tiettyihin rikoksiin syyllistymisestä seuraisi Euroopan unionin laajuinen oikeudenmenetys, joka kohdistuisi tiettyihin toimintoihin. Tällöin kysymykseen tulevat toiminnot ja ammatit olisi määriteltävä, itse rikokset olisi yhdenmukaistettava vähimmäistasolle ja lisäksi oikeudenmenetyksen kesto olisi yhdenmukaistettava mahdollisen syrjinnän välttämiseksi.

Toisena vaihtoehtona komissio ehdottaa, että tietyissä olosuhteissa kansallisen oikeudenmenetyksen vaikutuksen olisi laajennuttava koskemaan koko Euroopan unionin aluetta. Tässä vaihtoehdossa, jossa siis mahdollistettaisiin oikeudenmenetyksen keskinäinen tunnustaminen, on ongelmana se, että oikeudenmenetyksen alueellisen ulottuvuuden laajentuminen voitaisiin ajatella rangaistuksen ankaroitteina ja näin ollen vaihtoehto voisi muodostua ongelmalliseksi henkilön oikeusturvan kannalta. Edelleen ongelmana nähdään se, että Euroopan unionissa on käytössä hyvin erilaisia rikosoikeudellisia rangaistuksia, ja yhdessä jäsenvaltiossa määrätyn oikeudenmenetystoimen vaikutuksen ulottaminen koko Euroopan unionin alueelle voisi aiheuttaa vastustusta sellaisessa jäsenvaltiossa, jossa ei sovelleta tämän tyyppistä rangaistusta kyseiseen rikokseen. Mainituista ongelmista johtuen komissio toteaa, että ensimmäisen vaiheen asianmukainen lähestymistapa voisi olla alakohtainen. Tällöin voitaisiin antaa etusija oikeudenmenetyksen keskinäiselle tunnustamiselle niillä aloilla, joilla jäsenvaltioilla on jo yhteinen perusta. Tällainen mahdollisuus olisi komission mukaan tilanteessa, jossa oikeudenmenetystä sovelletaan jo kaikissa jäsenvaltioissa tietyn tyyppisistä rikoksista (esimerkiksi ajo-oikeuden menettäminen) ja tilanteessa, jossa oikeudellisessa säädöksessä erityisesti edellytetään, että tämän tyyppisen rangaistuksen on seurattava kaikissa jäsenvaltioissa tietyn tyyppisistä rikoksista (esimerkiksi kielto työskennellä lasten kanssa). Komissio toteaa, että jos kuitenkin oikeudellisessa säädöksessä rangaistavaksi säädetystä teosta seuraava oikeudenmenetys on vain yksi mahdollinen rangaistus useista eri rangaistuksista, mutta jäsenvaltioita ei edellytetä tarjoamaan tämän rangaistuksen käyttömahdollisuutta, ei ole varmuutta siitä, onko yhteinen perusta olemassa. Komissio toteaa, että joka tapauksessa soveltavalle valtiolle jäävä liikkumavara olisi määriteltävä.

Tiedonvaihdon kohentaminen

Komissio toteaa, että jotta mainitut kaksi mallia voisivat toteutua, tulee myös tuomioita ja oikeudenmenetyksiä koskevan tiedon liikkua vapaasti jäsenvaltioiden välillä. Komissio luettelee tiedonannossa toimet, jotka on jo aloitettu tuomioita koskevien tietojenvaihtojärjestelmien kohentamiseksi (21 päivänä marraskuuta 2005 hyväksytty neuvoston päätös rikosrekisteritietojen vaihtamisesta, 22 päivänä joulukuuta 2005 annettu puitepäättösehdotus, jolla käynnistetään nykyisten tietojenvaihtojärjestelmien perinpohjainen uudistaminen ja 17 päivänä maaliskuuta 2005 annettu puitepäättösehdotus tuomioiden huomioon ottamisesta jäsenvaltioiden välillä uudessa rikosprosessissa).

Oikeudenmenetysten osalta tiedonvaihtoon vaikuttaa oikeudenmenetysten luonne. Tiedonannossa todetaan oikeudenmenetysten luonteen vaihtelevan jäsenvaltion sisällä samoin kuin jäsenvaltioiden välillä. Oikeudenmenetys voidaan määrätä rikos-, siviili-, kauppa-, hallinto- tai kurinpitoprosessissa tai se voi olla tuomion automaattinen seuraus. Sen lisäksi tietyissä jäsenvaltioissa niitä määrätään hallinnollisina tai kurinpidollisina rangaistuksina useammin kuin tuomioistuimen antamina rangaistuksina. Nämä eroavaisuudet vaikeuttavat tyhjentävien tietojen saantia, varsinkin kun kansallisten rekistereiden olemusta koskevat säännöt vaihtelevat laajasti. Kaikissa jäsenvaltioissa pidetään rikosrekisteriä, mutta komission keräämien tietojen mukaan jäsenvaltioiden välillä on suuria eroja erityisesti rekisterien sisällön osalta. Tietyn oikeudenmenetyksen luonne ja kyseisen kansallisen rekisterin toiminta määrittelee sen, miten oikeudenmenetys merkitään rekisteriin. Vaikka rikostuomioistuinten määräämät oikeudenmenetykset ovat yleisesti merkittävinä kaikkiin rekistereihin, sama ei kuitenkaan koske tuomiota automaattisesti seuraavia taikka hallinnollisen viranomaisen tai ammattijärjestön määräämiä oikeudenmenetyksiä. Oikeudenmenetysten kansallisiin rekistereihin merkitsemisen laajuus vaihtelee siis huomattavasti jäsenvaltioiden välillä. Tiedonannossa todetaan, että oikeudenmenetyksiä koskevan tietovaihdon parantamisen tarvetta olisi arvioitava ottaen huomioon henkilötietojen korkeatasoinen suojelu.

Parhaimmillaan tavoitteena olisi komission mukaan oltava, että seuraavista oikeudenmenetyksistä voitaisiin kattavasti vaihtaa tietoja: 1) rikostuomion seurauksena (eli rikostuomion osana) tuomioistuimen määräämät oikeudenmenetykset; 2) yhdessä jäsenvaltiossa määrätyt oikeudenmenetykset, jotka seuraavat automaattisesti kyseisessä jäsenvaltiossa annettua tuomiota; 3) yhdessä jäsenvaltiossa määrätyt oikeudenmenetykset, jotka ovat seuraus kyseisen jäsenvaltion rikosprosessia vastaavassa menettelyssä annetusta rikostuomiosta riippumatta siitä, mikä viranomainen määrää oikeudenmenetyksestä; 4) oikeushenkilöille rikosten tai rikkomusten perusteella määrätyt oikeudenmenetykset, jos teot olisivat olleet rikoksia luonnollisen henkilön tekeminä, ja joista oikeushenkilöä voidaan pitää vastuussa (rikosoikeudellisesti tai hallinnollisesti) kaikissa jäsenvaltioissa. Näissä tilanteissa olisi komission mukaan arvioitava, onko tarpeellista antaa Euroopan unionin vähimmäissäädöksiä, joissa edellytetään jäsenvaltioita järjestelmällisesti rekisteröimään ainakin jotkut oikeudenmenetykset kansallisiin rikosrekistereihin silloin, kun jäsenvaltioilla jo on yhteinen perusta.

Komission päätelmät

Komissio toteaa tiedonannon päätelminä, että jäsenvaltioita yhdistävä tekijä on sellaisen rikostuomion olemassaolo, jonka vuoksi määrätään oikeudenmenetys. Toisissa jäsenvaltioissa annettuja tuomioita koskevan tiedon saannin kohentaminen voisi helpottaa tämän tiedon ottamista huomioon erityisesti silloin kun harkitaan, tulisiko henkilölle sallia pääsy tiettyihin töihin tai toimintoihin. Tämän vuoksi komissio pitää parempana tuomioita koskevan tiedon välittämiseen perustuvaa lähestymistapaa, ja aikoo jatkaa tulevina vuosina tähän mennessä jo tehtyä työtä. Oikeudenmenetysten keskinäisen tunnustamisen osalta komissio suosii alakohtaista lähestymistapaa niillä aloilla, joilla jäsenvaltioilla on yhteinen perusta. Komissio toteaa yhteisen perustan olevan

erityisesti olemassa lasten kanssa työskentelyn kieltämisessä ja ajokielloissa. Belgia teki lokakuussa 2004 aloitteen lapsiin kohdistuvista seksuaalirikoksista annetuista tuomioista johtuvien ammattikieltojen tunnustamisesta. Komissio aikoo jatkossa antaa ehdotuksen puitepäätöksestä, jolla korvattaisiin vuonna 1998 tehty ajokieltoja koskeva Euroopan unionin yleissopimus. Komission tavoitteena tulee olemaan täydentää nykyisiä EY-säädöksiä siten, että ajokieltojen täydellinen tunnustaminen voidaan varmistaa.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti oikeudenmenetysten tehokkuuden varmistamiseen Euroopan unionin alueella. Valtioneuvosto pitää parhaimpana etenemiskeinona tiedonvaihdon parantamista toisessa jäsenvaltiossa annettujen rikostuomioiden osalta. Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen mukaisesti ulkomaiset tuomiot tulisi merkitä kansalliseen rikosrekisteriin ja tiedonsaantia kyseisten rikosten osalta tulisi edistää.

Valtioneuvosto pitää ongelmallisena kansallisten oikeudenmenetysten laajentamista koko Euroopan unionin alueelle nimenomaan sen vuoksi, että jäsenvaltioissa on käytössä hyvin erilaisia rikosoikeudellisia rangaistuksia ja oikeudenmenetyksiä. Lisäksi kansalliseen rekisteriin merkitsemisen laajuus vaihtelee jäsenvaltioiden välillä. Valtioneuvosto pitää ongelmallisena myös tiedonannossa esitettyä vaihtoehtoa, jonka mukaan tiettyihin rikoksiin syyllistymisestä seuraisi Euroopan unionin laajuinen oikeudenmenetys, koska tässä vaihtoehdossa jouduttaisiin harmonisoimaan tietyt rikokset tietyille vähimmäistasolle ja samalla toiminnat sekä ammatit tulisi määritellä.

Valtioneuvosto suhtautuu kuitenkin periaatteessa myönteisesti komission tiedonannossa suosimaan alakohtaiseen lähestymistapaan sellaisilla aloilla, joilla jäsenvaltioilla on yhteinen perusta. Oikeudenmenetyksiä koskevaa asiaa on käsitelty ja valtioneuvosto on esittänyt kantansa asiaan liittyvässä valtioneuvoston kirjelmässä ehdotuksesta neuvoston puitepäätökseksi lapsiin kohdistuvista seksuaalirikoksista annetuista tuomioista johtuvien ammattikieltojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta Euroopan unionissa (U 1/2005 vp.), johon lakivaliokunta on yhtynyt (LaVL 12/2005 vp.).

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 21.2.2006
KOM(2006) 73 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Rikostuomioita seuraavista oikeudenmenetyksistä Euroopan unionissa

{SEC(2006)220}

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Rikostuomioita seuraavista oikeudenmenetyksistä Euroopan unionissa

1. Oikeudenmenetys on toimi, jolla rajoitetaan tilapäisesti tai pysyvästi luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön tiettyjen oikeuksien käyttämistä, tiettyjen toimien täyttämistä, tiettyihin toimiin ryhtymistä, tiettyihin paikkoihin menemistä tai tiettyjen toimien suorittamista¹. Se kuuluu niihin seuraamuksiin, joiden tavoite on ensisijaisesti ennaltaehkäisevä. Kun rikoksesta tuomitulta henkilöltä poistetaan kelpoisuus käyttää tiettyjä oikeuksia (esimerkiksi työskennellä alaikäisten kanssa), se tehdään yleensä rikoksen uusimisen estämiseksi. Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aloilla, joilla kansalaisten on nautittava tehostettua suojaa, olisi hyödyllistä, jos tiettyjen oikeudenmenetysseuraamusten vaikutus tunnustettaisiin koko Euroopan unionin alueella. Asia on vieläkin olennaisempi sisämarkkinoilla, missä henkilöt liikkuvat vapaasti.
2. Oikeudenmenetysseuraamukset ovat seuraamuksia, jotka olisi tietyissä olosuhteissa tunnustettava ja pantava täytäntöön koko Euroopan unionissa niiden tehokkuuden varmistamiseksi. Näin todetaan Haagin ohjelmassa², jossa Eurooppa-neuvosto kehotti komissiota antamaan ehdotuksensa kansallisten rekistereiden tuomioita ja oikeudenmenetyksiä koskevien tietojen vaihdon lisäämisestä erityisesti seksuaalirikosten tekijöitä koskevien tietojen osalta. Tämä tavoite on myös asetettu neuvoston ja komission 2.–3. kesäkuuta 2005 yhdessä antamassa toimintasuunnitelmassa Haagin ohjelman täytäntöönpanosta sekä komission toukokuussa 2005 antamassa tiedonannossa rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta ja jäsenvaltioiden välisen luottamuksen lujittamisesta³. Molemmissa asiakirjoissa ilmoitettiin käsiteltävänä olevan tiedonannon antamisesta.
3. Käsiteltävänä olevassa tiedonannossa pyritään selkeyttämään oikeudenmenetyksen käsitettä, arvioimaan olennaista lainsäädäntöä Euroopan tasolla ja hahmottelemaan niiden mukaisesti todennäköisesti sovellettavaa lähestymistapaa.

1. YLEISET OMINAISUUDET

4. Oikeudenmenetys sellaisena kuin se on 1 kohdassa määritelty on hyvin laaja käsite, jota on selvennettävä tätä tiedonantoa varten.
5. *Oikeudenmenetykset, jotka eivät ole yhteydessä rikostuomioon, on suljettu pois.* Tämä tiedonanto koskee vain **rikostuomiosta** seuraavia oikeudenmenetyksiä 2 kohdassa viitattujen puitteiden mukaisesti. Näin ollen esimerkiksi vireillä olevien menettelyjen yhteydessä suoritettut toimet, rikosoikeudellisesti syyntakeettomille

¹ Vihreä kirja rikosoikeudellisten seuraamusten lähentämisestä, vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta Euroopan unionissa ("seuraamuksia koskeva vihreä kirja"), KOM(2004) 334 lopullinen, 30.4.2004.

² Annettu 4.–5. marraskuuta 2004 (EUVL C 53, 3.3.2005, s. 1).

³ KOM (2005) 195, 19.5.2005.

suoritetut puhtaasti ennaltaehkäisevät toimet, tai sellaisesta teosta, jota ei katsota rikokseksi, mahdollisesti aiheutuneet kiellot, eivät kuulu tämän tiedonannon aihepiiriin.

6. *Oikeudenmenetyksen luonne.* Oikeudenmenetys voi erota rikostuomiosta seuraavin eri tavoin:
 - se voi olla tuomioistuimen määräämä rangaistus joko päärangaistuksen lisänä tai vaihtoehtoisena rangaistuksena, jos se määrätään yhden tai useamman päärangaistuksen sijaan
 - se voi olla päärangaistuksen ohessa aina seuraava lisärangaistus, vaikka tuomioistuin ei määräisikään sitä
 - se voidaan määrätä rikostuomion seurauksena hallinnollisessa menettelyssä tai kurinpitomenettelyssä.
7. *Aineellinen soveltamisala.* Käytettävissä olevien oikeudenmenetysten lajien määrä vastaa niiden oikeuksien määrää, jotka voidaan poistaa oikeushenkilöltä tai luonnolliselta henkilöltä (esimerkiksi ajokielto, tietyllä alueella asumisen kieltäminen, julkisia hankintoja koskevista sopimuksentekomenettelyistä poissulkeminen ja kansalais- tai perheoikeuksien poistaminen).
8. *Henkilöllinen soveltamisala.* Oikeudenmenetys voi koskea sekä luonnollisia henkilöitä että oikeushenkilöitä. Kaikissa jäsenvaltioissa ei tunneta oikeushenkilön rikosvastuuta⁴. Tämä kysymys ei koske erityisesti oikeudenmenetyksiä, ja sitä käsitellään tarkemmin komission seuraamuksia koskevassa vihreässä kirjassa⁵.
9. *Oikeudenmenetysten heterogeenisuus Euroopan unionissa.* Kuten seuraamuksia koskevassa vihreässä kirjassa todetaan, jäsenvaltioiden seuraamuksia koskeva lainsäädäntö vaihtelee suuresti, ja sama koskee myös oikeudenmenetyksiä. Yhdessä jäsenvaltiossa voidaan käyttää monia erilaisia oikeudenmenetyksiä ja niiden täytäntöönpanon luonne ja täytäntöönpanotavat vaihtelevat merkittävästi. Tämä heterogeenisuus on vielä näkyvämpää, kun asiaa tarkastellaan Euroopan unionin näkökulmasta. Vaikka tietyt oikeudenmenetykset ovat olemassa kaikissa jäsenvaltioissa, kuten esimerkiksi ajo-oikeuden menettäminen, se ei kuitenkaan ole yleissääntö⁶.

2. LUETTELO EU:SSA ANNETUISTA SÄÄDÖKSISTÄ

10. Oikeudenmenetykset mainitaan lukuisissa EU:n säädöksissä. On olemassa säädöksiä, joiden tavoitteena on lähentää oikeudenmenetyksiä koskevia kansallisia lakeja (kohta 2.1). Toisaalta on säädöksiä, jotka käsittelevät yhdessä jäsenvaltiossa määrätyn

⁴ Esimerkiksi Belgiassa, Ranskassa, Irlannissa, Alankomaissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa sovelletaan oikeushenkilön rikosvastuuta, kun Kreikassa, Saksassa tai Italiassa sitä ei sovelleta.

⁵ Kohta 3.1.6.

⁶ Heterogeenisuus ja yleisnäkemykseen liittyvät vaikeudet olivat keskustelun kohteena Tanskan vuonna 2002 käynnistämässä aloitteessa neuvoston päätöksen tekemiseksi Euroopan unionin jäsenvaltioiden yhteistyön tehostamisesta oikeudenmenetyksiä koskevien päätösten osalta (EYVL C 223, 19.9.2002, s. 17). Aloite on edelleen neuvostossa käsiteltävänä.

oikeudenmenetyksen (tai tuomion) todennäköisiä vaikutuksia toisissa jäsenvaltioissa (kohta 2.2).

2.1. Rangaistuksia lähentäviä säädöksiä

11. Säädökset on lueteltu tämän tiedonannon liitteessä. Suurimmassa osassa säädöksiä viitataan oikeudenmenetykseen mahdollisena rangaistuksena, joka voidaan määrätä erityisten rikosten vuoksi. Seuraavissa säädöksissä on rikostuomion seurauksena määrättävää oikeudenmenetystä ohjailevia säännöksiä:

- a) Lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta annetussa neuvoston puitepäätöksessä 2004/68/YOS⁷ säädetään, että jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että luonnollista henkilöä, joka on tuomittu jostakin säädöksessä tarkoitettusta rikoksesta, voidaan tarvittaessa väliaikaisesti tai pysyvästi estää harjoittamasta lastenvalvontaan liittyvää toimintaa (5 artiklan 3 kohta). Se ei tarkoita, että oikeudenmenetys olisi automaattinen seuraus asianomaisesta rikoksesta annetun tuomion vuoksi, vaan yksinkertaisesti sitä, että kunkin jäsenvaltion on tarjottava yhtenä tuomion seurauksena annetuista rangaistuksista mahdollisuus estää henkilöä harjoittamasta tiettyä toimintaa;
- b) Lahjonnan torjumisesta yksityisellä sektorilla annetussa neuvoston puitepäätöksen 2003/568/YOS⁸ 4 artiklan 3 kohdassa on vastaava säännös;
- c) Viimeaikainen julkista hankintamenettelyä koskeva lainsäädäntö tekee julkisia hankintoja koskevista sopimuksista avoimempia ja helpottaa siten lahjonnan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa. Julkisia hankintoja koskevan direktiivin⁹ 45 artiklan 1 kohdassa säädetään, että tietyissä olosuhteissa julkisia hankintoja koskevista menettelyistä on suljettava pois kaikki ehdokkaat tai tarjoajat, joiden osalta on lainvoimaisella päätöksellä annettu tuomio rikollisjärjestöön kuulumisesta, lahjomisesta, Euroopan yhteisöjen taloudellisia etuja vahingoittavasta petoksesta tai rahanpesusta. Direktiivi koskee luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä¹⁰.

Tilanne on vastaava muiden rahoitusalaalla sovellettavien EY-direktiivien osalta. Suurimmassa osassa kyseisistä säädöksistä on vakiosäännös, jonka mukaan säädöksessä tarkoitettun laitoksen hallintoelin voi muodostua vain

⁷ EUVL 13, 20.1.2004, s. 44.

⁸ EUVL 192, 31.7.2003, s. 54. On mielenkiintoista, että sellaisen lahjonnan, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, torjumista koskevassa 26. toukokuuta 1997 tehdystä yleissopimuksessa (EYVL C 195, 25.6.1997, s. 2) ei ole säännöksiä oikeudenmenetyksestä.

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/18/EY, annettu 31 päivänä maaliskuuta 2004, julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta, EUVL L 134, 30.4.2004, s. 114. Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöään viimeistään 31. tammikuuta 2006.

¹⁰ Tässä yhteydessä on myös viitattava palveludirektiivin 29 artiklan c kohtaan, tavarahankintoja koskevan direktiivin 20 artiklan 1 kohdan c alakohtaan ja rakennusurakoita koskevan direktiivin 24 artiklan 1 kohdan c alakohtaan, joita käsitellään tarkemmin liitteessä. Julkisia hankintoja koskeva direktiivi kumoaa nämä säännökset 31. tammikuuta 2006 lähtien.

hyvämaineisista henkilöistä. Esimerkiksi pankkidirektiivin¹¹ mukaan luottolaitos ei voi harjoittaa toimintaa, jolleivät kyseiset henkilöt ole riittävän hyvämaineisia. On sen vuoksi todennäköistä, että heidän rikosrekisterimerkintänsä tarkistetaan, ja heidän toimintansa estetään, jos heidät on tuomittu sellaisista rikoksista kuten rahanpesu tai lahjonta. ”Hyvämaineisuuden” tulkinta on kuitenkin jätetty jäsenvaltioiden tehtäväksi, eikä tiettyihin rikoksiin syyllistymisestä aiheutuvaa järjestelmällistä kelpoisuuden menettämistä tunneta. Sama pätee sijoitusyhtiöitä¹², arvopaperikauppaa¹³, lakisääteisten tilintarkastusten suorittamista¹⁴ ja vakuutuksia¹⁵ koskevaan lainsäädäntöön.

2.2. Tuomioiden tai oikeudenmenetyksen vaikutusta koskevat toimet

12. Yhdessä jäsenvaltiossa määrätyn oikeudenmenetyksen (tai tuomion) todennäköisiä vaikutuksia toisissa jäsenvaltioissa säätelevät säännökset voidaan jakaa kolmeen ryhmään.
13. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat ne direktiivit, joita pidetään osittaisen keskinäisen tunnustamisen mahdollistavina välineinä. Jotkut niistä koskevat suoraan toisessa jäsenvaltiossa (a ja b) määrätyn **oikeudenmenetyksen** tunnustamista. Toiset keskittyvät toisessa jäsenvaltiossa (c ja d) annetun **tuomion** tunnustamisesta mahdollisesti aiheutuviin oikeudenmenetyssuoraamuksiin.
 - a) Äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta kunnallisvaaleissa¹⁶ ja Euroopan parlamentin vaaleissa¹⁷ koskevat direktiivit. Edellisen nojalla yhdessä jäsenvaltiossa suoritettu vaalikelpoisuuden menettäminen voidaan tunnustaa toisessa

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/12/EY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 2000, luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta, EYVL L 126, 26.5.2000, s. 1.

¹² Katso rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY ja 93/6/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/ETY kumoamisesta 21. huhtikuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY 9 artikla, EUVL L 145, 30.4.2004, s. 1.

¹³ Katso arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 20 päivänä joulukuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/611/ETY 5a ja 5b artikla, EYVL L 375, 31.12.1985, s. 3.

¹⁴ Katso perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla lakisääteisten tilintarkastusten suorittamisesta vastuussa olevien henkilöiden hyväksymisestä 10 päivänä huhtikuuta 1984 annetun kahdeksannen neuvoston direktiivin 84/253/ETY 3 artikla EYVL L 126, 12.5.1984, s. 20.

¹⁵ Katso henkivakuutuksesta 5 päivänä marraskuuta 2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/83/EY, EYVL L 345, 19.12.2002, s.1, 6 artiklan 1 kohdan a alakohta ja 8 artikla sekä muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 73/239/ETY 8 artikla, EYVL L 228, 16.8.1973, s. 3 (sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 92/49/EY, EYVL L 228, 11.8.1992, s. 1).

¹⁶ Neuvoston direktiivi 94/80/EY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1994, niiden unionin kansalaisten kunnallista äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, jotka asuvat jäsenvaltioissa, jonka kansalaisia he eivät ole, EYVL L 368, 31.12.1994, s. 38. Muutettu neuvoston direktiivillä 96/30/EY, annettu 13 päivänä toukokuuta 1996, EYVL L 122, 22.5.1996, s. 14.

¹⁷ Neuvoston direktiivi 93/109/EY, annettu 6 päivänä joulukuuta 1993, niille unionin kansalaisille, jotka asuvat jäsenvaltiossa, mutta eivät ole sen kansalaisia, Euroopan parlamentin vaaleissa kuuluvaa äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, EYVL L 329, 30.12.1993, s. 34; suomenk. erityispainos alue 1 nide 3, s. 76.

jäsenvaltiossa. Jälkimmäisessä edellytetään, että yhdessä jäsenvaltiossa määrätty vaalioikeuden menettäminen tunnustetaan toisessa jäsenvaltiossa ja tehdään mahdolliseksi tunnustaa yhdessä jäsenvaltiossa määrätty äänioikeuden menettäminen toisessa jäsenvaltiossa.

- b) Maastapoistamispäätösten keskinäistä tunnustamista koskevan direktiivin¹⁸ tavoitteena on tehdä mahdolliseksi tunnustaa yhden jäsenvaltion maastapoistamispäätös, jonka se on tehnyt toisessa jäsenvaltiossa oleskelevaa kolmannen valtion kansalaista kohtaan. Sitä sovelletaan erityisesti maastapoistamispäätöksiin, joiden perusteena on vakava ja jatkuva uhka yleiselle järjestykselle tai kansalliselle turvallisuudelle, ja jotka on tehty sellaisen rikoksen johdosta annetun tuomion perusteella, josta voi seurata vähintään vuoden vankeusrangaistus. Sitä ei sovelleta sellaisten Euroopan unionin kansalaisten perheenjäseniin, jotka ovat käyttäneet vapaata liikkuvuutta koskevaa oikeuttaan. Heitä koskee direktiivi 2004/38/EY, jolla säädellään tiukasti vapaaseen liikkuvuuteen kohdistuvia sallittuja rajoituksia ja jossa korostetaan, että rikostuomio ei itsessään kelpaa sellaisten rajoitusten perusteeksi¹⁹.
- c) Edellä mainittu julkisia hankintoja koskeva direktiivi. Kyseinen säädös sisältää tuomioiden osittaisen keskinäisen tunnustamisen, koska sen mukaan yhdessä jäsenvaltiossa annetusta tuomiosta seuraa yleensä julkisista hankintamenettelyistä sulkeminen koko EU:n alueella. Kun tuomio on annettu yhdessä jäsenvaltiossa, mutta hankintaviranomainen on toisessa jäsenvaltiossa, se voi pyytää ensin mainitun jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia toimimaan yhteistyössä saadakseen tietoja tuomiosta.
- EU:n tasolla varainhoitoasetuksessa²⁰ luodaan myös menettely, jolla luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, jotka ovat syyllistyneet tiettyihin rikoksiin, suljetaan eurooppalaisten tarjouskilpailujen ja avustusten ulkopuolelle.
- d) Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 7. syyskuuta 2005 uuden direktiivin ammattipätevyyden tunnustamisesta²¹, jolla korvataan tällä alalla nykyään vaikuttavat viisitoista direktiiviä. Siinä säädetään, että vastaanottavan jäsenvaltion ja kotijäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on vaihdettava

¹⁸ Neuvoston direktiivi 2001/40/EY, tehty 28 päivänä toukokuuta 2001, EYVL L 149, 2.6.2001, s. 34. Komissio on hiljattain antanut ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä palautettaessa laittomasti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia (KOM(2005) 391 lopullinen, 1.9.2005). Ehdotuksen tarkoituksena on luoda joustavat ja kattavat säännöt tilanteisiin, joissa kolmannen maan kansalainen, jolle jäsenvaltio on antanut maastapoistamismääräyksen tai josta on tehty palauttamispäätös, on otettu kiinni toisen jäsenvaltion alueella. Jäsenvaltiot voivat valita eri vaihtoehtoista, joista yksi on keskinäinen tunnustaminen, kyseisen tapauksen erityispiirteiden perusteella. Ehdotuksen hyväksymisen myötä direktiivistä 2001/40/EY tulee tarpeeton, minkä vuoksi se kumotaan.

¹⁹ Direktiivillä 2004/38/EY, joka annettiin 29 päivänä huhtikuuta 2004 (EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77), konsolidoidaan aikaisemmat säädökset ja se on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä 30 päivään huhtikuuta 2006 mennessä.

²⁰ Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2002, Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta (EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1). Katso 93 artiklan b kohta ja 93 artiklan e kohta.

²¹ EUVL L 255, 30.9.2005, s. 22.

tietoja erityisesti hakijaan kohdistetuista kurinpitotoimista tai tälle määrätystä rikosoikeudellisista seuraamuksista, jotka todennäköisesti vaikuttavat tämän direktiivin mukaiseen toiminnan harjoittamiseen (56 artiklan 2 kohta). Uudella direktiivillä vahvistetaan nykyistä tiedotusvelvoitetta. Kuten nykyäänkin, tietojen vaihto ei kuitenkaan aiheuta automaattista kelpoisuuden menettämistä toiminnan harjoittamiseen vastaanottavassa jäsenvaltiossa. Vastaanottava jäsenvaltio saa päättää asiasta. On syytä mainita ero, joka on tämän direktiivin ja asianajajien sijoittautumisoikeutta koskevan direktiivin 98/5/EY²² (johon uusi direktiivi ei vaikuttanut) välillä. Sijoittautumisoikeus perustuu asianajajan ammatilliseen rekisteröitymiseen enemmän kuin hänen pätevyyteensä, joten direktiivissä 98/5/EY varmistetaan, että kotijäsenvaltiossa suoritettu oikeudenmenetys vaikuttaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

14. Toiseen ryhmään kuuluvat ne säädökset, jotka eivät ole voimassa tai jotka vain harvat jäsenvaltiot ovat ratifioineet:

- a) Tanskan aloite ”*neuvoston päätöksen tekemiseksi Euroopan unionin jäsenvaltioiden yhteistyön tehostamisesta oikeudenmenetyspäätösten osalta*”²³. Kyseinen aloite, joka on edelleen neuvoston käsiteltävänä, keskittyy työhön pääsyyn ja se koskee vain luonnollisia henkilöitä. Sen lisäksi se koskee vain jäsenvaltioiden välistä tietojen vaihtoa eikä oikeudenmenetyspäätösten keskinäistä tunnustamista²⁴.
- b) Vuonna 1998 tehty ajokieltoja koskeva EU:n yleissopimus²⁵. Yleissopimuksessa ei määrätä, että yhdessä jäsenvaltiossa annettu ajokielto tunnustettaisiin suoraan kaikissa muissa jäsenvaltioissa, eikä sen sisältämä menettely ole keskinäisen tunnustamisen periaatteen mukainen. Yleissopimuksessa annetaan soveltavalle jäsenvaltiolle mahdollisuus valita, muuttaako se ulkomaisen päätöksen kotimaiseksi tuomioistuimen antamaksi tai hallinnolliseksi määräykseksi. Tähän mennessä vain hyvin harva jäsenvaltio on ratifioinut sen²⁶.

15. Kolmannen ryhmän muodostavat jalkapalloon liittyvää väkivaltaa torjuvat päätöslauselmat eli säädökset, jotka eivät sido. Vuodelta 1997 olevassa neuvoston päätöslauselmassa²⁷ painotetaan, että stadionille pääsyn kieltämisen on todettu

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/5/EY, annettu 16 päivänä helmikuuta 1998, asianajajan ammatin pysyvän harjoittamisen helpottamisesta muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa ammatillinen pätevyys on hankittu, EYVL L 77, 14.3.1998, s. 36.

²³ EYVL C 223, 19.9.2002, s. 17.

²⁴ Tilanne on vastaava rikosoikeudellisten tuomioiden kansainvälisestä pätevydestä vuonna 1970 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen kanssa. Sen on ratifioinut 9 jäsenvaltiota (tilanne 6. lokakuuta 2005) ja sitä sovelletaan erityisesti oikeudenmenetyksiin. Sen sisältämä oleva menettely ei kuitenkaan seuraa keskinäisen tunnustamisen periaatteen ajatusta, vaan yleissopimuksessa edellytetään kaksoisrangaistavuutta, sallitaan oikeudenmenetyksen sisältöjen tarkastelu, säädetään sen keston määrittelystä ja sallitaan oikeudenmenetyksen laajuuden rajoittaminen.

²⁵ EYVL C 216, 10.7.1998, s. 1. Katso myös ajokieltoja koskevan yleissopimuksen selitysmuistio, EYVL C 211, 23.7.1999, s. 1.

²⁶ Espanja ja Slovakia. Tilanne 5. lokakuuta 2005.

²⁷ Neuvoston päätöslauselma, annettu 9 päivänä kesäkuuta 1997, jalkapallohuliganismin ehkäisemisestä ja hillitsemisestä kokemusten vaihdon, stadionille pääsyn kieltämisen ja tiedotusvälineitä koskevan politiikan avulla, EYVL C 193, 24.6.1997, s. 1.

olevan tehokas keino kansallisiin jalkapallo-otteluihin liittyvien levottomuuksien ehkäisemisessä sekä hillitsemisessä ja että on toivottavaa, että yhdessä jäsenvaltiossa annettu stadionille pääsyn kieltäminen on voimassa muissa jäsenvaltioissa järjestettävissä eurooppalaisissa jalkapallo-otteluissa. Vuoden 2003 päätöslauselmassa²⁸ kehoitetaan jäsenvaltioita tutkimaan mahdollisuutta laajentaa stadionille pääsyn kieltämistä muihin jäsenvaltioihin ja sen yhdistämistä kiellon noudattamatta jättämisestä seuraaviin rangaistuksiin.

2.3. Päätelmä

16. Edellä olevasta luettelosta voidaan tehdä seuraavat havainnot:

a) On olemassa vain suhteellisen rajoitettu määrä eurooppalaisia säädöksiä, joita sovellettaessa on aina määrättävä oikeudenmenetyksestä, eli säädöksiä, joissa edellytetään jäsenvaltioiden liittävän ammatillisen oikeudenmenetyksen tuomion yhteydessä käytettävissä oleviin rangaistuksiin (katso 11 kohdan a ja b alakohta) tai joissa liitetään oikeudenmenetyksen vaikutukset tiettyihin tuomioihin (kuten julkisia hankintoja koskevassa direktiivissä).

b) Säädöksissä, jotka koskevat tiettyjen oikeudenmenetysten tai tuomioiden vaikutuksia tuomion antaneen jäsenvaltion ulkopuolella, ei luoda aitoja tiedonvaihtojärjestelmiä, jotka toimisivat jäsenvaltioille muissa jäsenvaltioissa määrättyjä oikeudenmenetyksiä tai tuomioita koskevien luotettavien ja täydellisten tietojen lähteenä. Poikkeuksen tästä muodostaa maastapoistamispäätösten keskinäistä tunnustamista koskeva direktiivi²⁹.

17. Komissio tutkii parhaillaan, voidaanko perustaa järjestelmä ajokortteja koskevien tietojen vaihtoa varten. Aloitteen taustalla ovat tuoreet EY-tuomioistuimen tuomiot, joissa mainitaan jäsenvaltioilla oleva velvoite vaihtaa tietoja tietyissä olosuhteissa ja näin ollen laajennetaan ajokortteja koskevan direktiivin 91/439/ETY³⁰ vapaaehtoista järjestelmää tietojen vaihtamiseksi. Tuoreessa ehdotuksessa ajokortteja koskevaksi direktiiviksi, jolla muutetaan direktiiviä 91/439/ETY, korostetaan lisäksi pakollisen ja yleisen tietojenvaihtojärjestelmän tarvetta³¹.

3. MAHDOLLISIA LÄHESTYMISTAPOJA OIKEUDENMENETYKSIIN

18. Sen varmistamiseksi, että oikeudenmenetyksistä tulee tehokkaita välineitä EU:n tasolla tietyn rikollisen toiminnan rangaistavaksi tekemisessä ja toiminnan uusimisen

²⁸ Neuvoston päätöslauselma, annettu 17. marraskuuta 2003, pääsyn kieltämisestä jäsenvaltioissa kentille, joilla pelataan kansainvälisiä jalkapallo-otteluita, EUVL C 281, 22.11.2003, s. 1.

²⁹ Tässä tapauksessa keskinäinen tietojen vaihto tapahtuu merkittävällä osalla Schengenin tietojärjestelmään (SIS) 19. kesäkuuta 1990 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamista koskevan yleissopimuksen 96 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

³⁰ EYVL 237, 24.8.1991, s. 1.

³¹ KOM(2003) 621. Ehdotuksen tavoitteena on erityisesti lopettaa ”ajokorttiturismi” ja helpottaa sen periaatteen soveltamista, että yhdellä henkilöllä voi olla vain yksi ajokortti. Siinä on säännöksiä, joiden nojalla jäsenvaltio voi kieltäytyä tunnustamasta sellaisen henkilön ajokorttia, jonka ajokortti on peruutettu, mutta jolla välillisesti on toinen ajokortti. Siinä myös vahvistetaan jäsenvaltioiden velvoitteita edellyttämällä, että jokaisen jäsenvaltion on varmistettava, että uuden ajokortin hakijalla ei ole toisen jäsenvaltion viranomaisten määräämää ajokieltoa (ehdotuksen 8 artiklan 5 kohta).

estämisessä, voidaan käyttää kahta lähestymistapaa, jotka eivät sulje toisiaan pois. Ensiksi voidaan ajatella, että tiettyihin rikoksiin syyllistymisestä seuraisi EU:n laajuinen oikeudenmenetys, joka kohdistuisi tiettyihin toimintoihin. Toiseksi voidaan esittää, että tietyissä olosuhteissa kansallisen oikeudenmenetyksen vaikutuksen olisi laajennuttava koskemaan koko EU:n aluetta. Joka tapauksessa kaikkia tämän alan lainsäädäntöesityksiä on komission 27. huhtikuuta 2005 antaman tiedonannon³² mukaan tarkasteltava perusteellisesti niiden vaikutusten osalta erityisesti sen arvioimiseksi, mikä vaikutus niillä on perusoikeuksiin.

3.1. Oikeudenmenetyksen vaikutusten liittäminen tiettyihin rikoksiin syyllistymiseen

19. Teoriassa voitaisiin soveltaa julkisia hankintoja koskevassa direktiivissä käytettyä lähestymistapaa muille aloille kieltämällä tiettyyn asemaan tai tiettyyn toimintaan pääseminen koko EU:ssa erityisen vakavaan rikokseen syyllistyneiltä.
20. Sellaisen säädöksen antaminen edellyttää todennäköisesti seuraavia seikkoja:
 - kyseeseen tulevat toiminnat ja ammatit on määriteltävä
 - itse rikokset on yhdenmukaistettava vähimmäistasolle
 - oikeudenmenetysten kesto on yhdenmukaistettava mahdollisen syrjinnän välttämiseksi. Tällä hetkellä oikeudenmenetyksen kesto vaihtelee usein sen mukaan, miten kauan tieto säilyy kansallisessa rikosrekisterissä. Komission alkuperäisessä ehdotuksessa julkisia hankintoja koskevaksi direktiiviksi³³ yhdenmukaistettiin automaattisen oikeudenmenetyksen kestoksi viisi vuotta, mutta kyseinen säännös jäi pois lopullisesta tekstistä.
21. Käytännössä sellaisen säädöksen antaminen merkitsisi, että pääsy tiettyihin toimintoihin muuttuisi tietyssä määrin EU:n tasolla säädellyksi, ja se olisi perusteltava toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden valossa. Tämä sääntelymalli voisi osoittautua epäasianmukaiseksi sellaisissa toiminnoissa, jotka eivät välttämättä ole EU:n laajuisia, kuten julkisia hankintoja koskevassa direktiivissä olevat toiminnat. Tämä ei ole myöskään se lähestymistapa, jota rahoituslalla käytetään (katso 11 kohdan c alakohta edellä).

3.2. Oikeudenmenetysten keskinäisen tunnustamisen mahdollistaminen

22. Keskinäinen tunnustaminen on olennaisessa asemassa eurooppalaisen vapauten, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvan alueen luomisessa, mutta oikeudenmenetyksen alueellisen ulottuvuuden laajentamista voitaisiin pitää rangaistuksen ankaroittamisena ja se voisi herättää keskustelua niiden henkilöiden oikeuksista, joille määrätyn oikeudenmenetyksen alueellinen soveltamisala laajentuu koskemaan koko Euroopan unionin aluetta. Sen lisäksi Euroopan unionissa on käytössä hyvin erilaisia rikosoikeudellisia rangaistuksia, ja yhdessä jäsenvaltiossa määrätyn oikeudenmenetystoimen vaikutuksen ulottaminen koko EU:n alueelle voisi

³² Komission tiedonanto: Perusoikeuskirjan noudattaminen komission lainsäädäntöehdotuksissa. Menetelmä järjestelmällistä ja tiukkaa valvontaa varten. KOM(2005) 172 lopullinen, 27.4.2005.

³³ KOM(2000) 275 lopullinen.

aiheuttaa vastustusta sellaisessa jäsenvaltiossa, jossa ei sovelleta tämän tyyppistä rangaistusta kyseiseen rikokseen³⁴.

23. Ensimmäisen vaiheen asianmukainen lähestymistapa voisi sen vuoksi olla alakohtainen. Sen mukaan voitaisiin antaa etusija oikeudenmenetysten keskinäiselle tunnustamiselle niillä aloilla, joilla jäsenvaltioilla jo on yhteinen perusta. Tämä edellyttää rangaistuksilta riittävän asteista tasalaatuisuutta, mikä toteutuu erityisesti seuraavissa tapauksissa:

- oikeudenmenetystä sovelletaan jo kaikissa jäsenvaltioissa tietyn tyyppisistä rikoksista (esimerkiksi ajo-oikeuden menettäminen) tai
- oikeudellisessa säädöksessä erityisesti edellytetään, että tämän tyyppisen rangaistuksen on seurattava kaikissa jäsenvaltioissa tietyn tyyppisiä rikoksia (esimerkiksi kielto työskennellä lasten kanssa, katso edellä kohta 11). Jos oikeudellisessa säädöksessä rangaistavaksi säädetystä teosta seuraava oikeudenmenetys on vain yksi mahdollinen rangaistus useista eri rangaistuksista, mutta jäsenvaltioita ei edellytetä tarjoamaan tämän rangaistuksen käyttömahdollisuutta, ei ole varmuutta siitä onko yhteinen perusta olemassa.

24. Vaikka yhteinen perusta olisikin olemassa, voisi tiettyjä vaikeuksia seurata jäsenvaltioiden välisistä eroista, jotka koskevat kiellon luonnetta³⁵ tai sen sisältöä (esimerkiksi kesto). Soveltavalle valtiolle jäävä liikkumavara olisi määriteltävä.

4. EDELLYTYKSENÄ ON TIETOJEN SIIRRON KOHENTAMINEN

25. Kahdessa edellä kuvatussa mallissa oletetaan, että tuomioita ja oikeudenmenetyksiä koskeva tieto liikkuu vapaasti jäsenvaltioiden välillä.

4.1. Tuomiot

26. Toimet tietojenvaihtojärjestelmien kohentamiseksi on jo aloitettu seuraavasti:

- Komissio antoi 13. lokakuuta 2004 ehdotuksen neuvoston päätökseksi rikosrekisteritietojen vaihtamisesta³⁶, jonka tavoitteena on varmistaa jäsenvaltioiden välisten tietojenvaihtojärjestelmien nopea kohentaminen pääasiassa säätämällä tietojen luovuttamiselle aikarajoja. Neuvosto hyväksyi sen 21. marraskuuta 2005³⁷.
- Komissio esitteli 25. tammikuuta 2005 valkoisen kirjan, jossa se tutki rikostuomioita koskevan tietojenvaihdon tärkeimpiä ongelmia ja teki tietokonepohjaista tietojenvaihtojärjestelmää koskevia ehdotuksia³⁸. Valkoista kirjaa seuranneessa keskustelussa neuvosto (oikeus- ja sisäasiat) päätti 14. huhtikuuta 2005 jatkaa asian käsittelyä. Tämän perusteella ja ottaen huomioon Haagin ohjelmassa määritellyt

³⁴ Katso edellä mainittu seuraamuksia koskeva vihreä kirja.

³⁵ Esimerkiksi joissakin oikeusjärjestelmissä vaaditaan erityinen päätös kiellon määräämiseksi, kun toisissa se on automaattinen rikostuomion seuraus. Vaikka päätös tehdään, sen luonne (esimerkiksi onko se hallinnollinen vai rikosoikeudellinen) voi vaihdella.

³⁶ KOM(2004) 664, 13.10.2004.

³⁷ EUVL L 322, 9.12.2005, s. 33.

³⁸ KOM(2005) 10, 25.1.2005.

tavoitteet, komissio antoi 22. joulukuuta 2005 lainsäädäntöehdotuksen, jossa käynnistetään nykyisten tietojenvaihtojärjestelmien perinpohjainen uudistaminen³⁹. Vuonna 2006 on tehtävä lisää töitä tiedon saannin parantamiseksi kolmansien valtioiden kansalaisille annetuista tuomioista Euroopan unionissa.

27. Tässä yhteydessä on aihetta mainita, että komissio antoi 17. maaliskuuta 2005 esityksen neuvoston puitepäätökseksi, jonka aiheena on tuomioiden huomioon ottaminen jäsenvaltioiden välillä uudessa rikosprosessissa⁴⁰. Esityksessä määritellään ne edellytykset, joiden nojalla toisessa jäsenvaltiossa annettu tuomio olisi otettava huomioon eri tosiseikkoja koskevassa uudessa rikosprosessissa.

4.2. Oikeudenmenetykset

28. Oikeudenmenetykset ovat seuraamuksia, joiden luonne vaihtelee jäsenvaltion sisällä samoin kuin jäsenvaltioiden välillä. Oikeudenmenetys voidaan määrätä rikos-, siviili-, kauppa-, hallinto- tai kurinpitoprosessissa tai se voi olla tuomion automaattinen seuraus. Sen lisäksi tietyissä jäsenvaltioissa niitä määrätään hallinnollisina tai kurinpidollisina rangaistuksina useammin kuin tuomioistuimen antamina rangaistuksina. Nämä eroavaisuudet vaikeuttavat tyhjentävien tietojen saantia, varsinkin kun kansallisten rekistereiden olemusta koskevat säännöt vaihtelevat laajasti. Kaikissa jäsenvaltioissa pidetään rikosrekisteriä, mutta komission keräämien tietojen mukaan jäsenvaltioiden välillä on suuria eroja erityisesti rekisterien sisällön osalta⁴¹. Joissakin jäsenvaltioissa vain rikostuomioistuinten antamat päätökset merkitään rekisteriin, kun toisissa rekistereihin merkitään myös siviili-, kauppa- ja hallintoviranomaisten päätöksiä. Esimerkiksi tietyissä kansallisissa rekistereissä on merkittynä huoltajana toimimista koskevan oikeuden menettäminen.
29. Tietyn oikeudenmenetyksen luonne ja kyseisen kansallisen rekisterin toiminta määrittelee sen, miten oikeudenmenetys merkitään rekisteriin. Vaikka rikostuomioistuinten määräämät oikeudenmenetykset ovat yleisesti merkittyinä kaikkiin rekistereihin, sama ei kuitenkaan koske tuomiota automaattisesti seuraavia taikka hallinnollisen viranomaisen tai ammattijärjestön määräämiä oikeudenmenetyksiä. Oikeudenmenetyksen kansallisiin rekistereihin merkitsemisen laajuus vaihtelee siis huomattavasti jäsenvaltioiden välillä.
30. Oikeudenmenetyksiä koskevan tietovaihdon parantamisen tarvetta olisi arvioitava ottaen huomioon, että on tarve varmistaa henkilötietojen korkeatasoinen suojeleminen. Henkilötietojen käsittelyn ja oikeudenmenetyksiä koskevien tietojen vaihdon olisi joka tapauksessa oltava henkilötietojen käsittelyä Euroopan unionissa koskevien nykyisten oikeudellisten puitteiden⁴² mukaista. Parhaimmillaan tavoitteena olisi oltava, että seuraavista oikeudenmenetyksistä voitaisiin kattavasti vaihtaa tietoja:

³⁹ KOM (2005) 690.

⁴⁰ KOM(2005) 91, 17.3.2005.

⁴¹ Katso valkoisen kirjan liite, KOM(2005) 10.

⁴² Katso yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY (EYVL L 281, 23.11.1995) ja yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18 päivänä joulukuuta 2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 45/2001 (EYVL L 8, 12.1.2001). Komissio antoi lisäksi 4

- i) rikostuomion seurauksena (eli rikostuomion osana) tuomioistuimen määräämät oikeudenmenetykset
- ii) yhdessä jäsenvaltiossa määrätyt oikeudenmenetykset, jotka seuraavat automaattisesti kyseisessä jäsenvaltiossa annettua tuomiota
- iii) yhdessä jäsenvaltiossa määrätyt oikeudenmenetykset, jotka ovat seuraus kyseisen jäsenvaltion rikosprosessia vastaavassa menettelyssä annetusta rikostuomiosta riippumatta siitä, mikä viranomainen määrää oikeudenmenetyksestä
- iv) oikeushenkilöille rikosten tai rikkomusten perusteella määrätyt oikeudenmenetykset, jos teot olisivat olleet rikoksia luonnollisen henkilön tekeminä, ja joista oikeushenkilöä voidaan pitää vastuussa (rikosoikeudellisesti tai hallinnollisesti) kaikissa jäsenvaltioissa⁴³.

31. Näissä tilanteissa olisi arvioitava, onko tarpeellista antaa EU:n vähimmäissäädöksiä, joissa edellytetään jäsenvaltioita järjestelmällisesti rekisteröimään ainakin jotkut oikeudenmenetykset kansallisiin rikosrekistereihin⁴⁴ silloin, kun jäsenvaltioilla jo on yhteinen perusta.

5. PÄÄTELMÄ

32. Jäsenvaltioita yhdistävä tekijä on sellaisen rikostuomion olemassaolo, jonka vuoksi määrätään oikeudenmenetys. Toisissa jäsenvaltioissa annettuja tuomioita koskevan tiedon saannin kohentaminen voisi helpottaa tämän tiedon ottamista huomioon erityisesti silloin kun harkitaan, tulisiko henkilölle sallia pääsy tiettyihin töihin tai toimintoihin. Sen vuoksi komissio pitää parempana tuomioita koskevan tiedon välittämiseen perustuvaa lähestymistapaa, ja aikoo jatkaa tulevana vuosina tähän mennessä jo tehtyä työtä.

33. Oikeudenmenetysten keskinäisen tunnustamisen osalta komissio suosii alakohtaista lähestymistapaa niillä aloilla, joilla jäsenvaltioilla on yhteinen perusta. Suurin osa jäsenvaltioista on samaa mieltä. Sellainen yhteinen perusta on erityisesti olemassa lasten kanssa työskentelyn kieltämisessä ja ajokielloissa (katso 23 kohta). Belgia teki lokakuussa 2004 aloitteen lapsiin kohdistuneista seksuaalirikoksista tuomituille henkilöille määrättyjen lasten kanssa työskentelyä koskevien kieltojen keskinäisestä

päivänä lokakuuta 2005 ehdotuksen neuvoston puitepäätökseksi rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisesta (KOM(2005) 475).

⁴³ Useissa EU:n säädöksissä edellytetään, että jäsenvaltiot ryhtyvät tarpeellisiin toimiin, jotta oikeushenkilö voidaan saattaa (rikosoikeudelliseen tai hallinnolliseen) vastuuseen säädöksessä tarkoitetusta rikoksesta ja antaa sille vastaavasti tuomio. Tämän vuoksi oikeushenkilöt voivat joutua vastuuseen kaikissa jäsenvaltioissa ainakin tietyistä rikoksista.

⁴⁴ Se, miten usein oikeushenkilöille annettuja rangaistuksia merkitään kansallisiin rekistereihin vaihtelee vastuun tyypistä riippumatta jäsenvaltioiden välillä (katso valkoisen kirjan liite, KOM(2005) 10). Niissä valtioissa, joissa oikeushenkilö voi joutua rikosvastuuseen, kansallinen rikosrekisteri kattaa usein, mutta ei aina, luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt. Olisi kiistatta edistyksestä, jos rangaistukset (oikeudenmenetykset mukaan luettuina), jotka on annettu oikeushenkilöille sellaisista teoista, jotka olisivat luonnollisen henkilön suorittamina olleet rikoksia, merkittäisiin järjestelmällisesti kansalliseen rekisteriin.

tunnustamisesta. Komissio aikoo jatkossa antaa ehdotuksen puitepäätöksestä, jolla korvattaisiin vuonna 1998 tehty ajokieltoja koskeva EU:n yleissopimus (katso 14 kohdan b alakohta). Tavoitteena tulee olemaan täydentää nykyisiä EY-säädöksiä siten, että ajokieltojen täydellinen tunnustaminen voidaan varmistaa.

COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

Brussels, 21.2.2006
SEC(2006) 220

COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT

Annex to the

**COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL AND THE
EUROPEAN PARLIAMENT**

Disqualifications arising from criminal convictions in the European Union

{COM(2006) 73 final}

ANNEX

Inventory of relevant EU instruments approximating disqualification sanctions¹

Instrument	Disqualification (NP²/LP³)	Obligation on Member States to ensure that sanction is imposed in national law	Obligation on Member States to ensure that sanction is available in national law	Option given to Member States to provide for sanction in national law
COUNCIL DIRECTIVE 92/50/EEC of 18 June 1992 relating to the coordination of procedures for the award of public service contracts (Article 29(c)) ⁴	LP & NP	Exclusion from participation in a contract		X
COUNCIL DIRECTIVE 93/36/EEC of 14 June 1993 coordinating procedures for the	LP & NP	Exclusion from participation in a contract		X

¹ EU Member States have agreed to approximate the definition of offences and the level of sanctions for certain types of offences. This Annex deals only with disqualifications for which provision has been made in relation to these offences. There are other examples where infringement of EU or EC legislation could result in a prohibition on the exercise of certain activities. They are however not detailed in the table when the infringement which could trigger the prohibition is not necessarily required to be a criminal offence by virtue of provisions of EC or EU law. Such examples can be found e.g. in the Common Fisheries Policy: according to Article 25 of Regulation 2371/2002 (OJ L 358 31.12.2002, p. 59), Member States must ensure that appropriate measures are taken, including administrative action or criminal proceedings, in conformity with their national law, against the natural or legal persons responsible where the rules of the Common Fisheries Policy have not been respected. The sanctions arising from these proceedings might include the suspension or the withdrawal of the fishing licence.

² Natural person.

³ Legal person.

⁴ OJ L 209, 24.7.1992, p.1

Instrument	Disqualification (NP²/LP³)	Obligation on Member States to ensure that sanction is imposed in national law	Obligation on Member States to ensure that sanction is available in national law	Option given to Member States to provide for sanction in national law
award of public supply contracts (Article 20(1)(c)) ⁵				
COUNCIL DIRECTIVE 93/37/EEC of 14 June 1993 concerning the coordination of procedures for the award of public works contracts (Article 24(c)) ⁶	LP & NP	Exclusion from participation in a contract		X
COUNCIL FRAMEWORK DECISION 2000/383/JHA of 29 May 2000 on increasing protection by criminal penalties and other sanctions against counterfeiting in connection with the introduction of the euro (Article 9) ⁷	LP	(a) exclusion from entitlement to public benefits or aid (b) temporary or permanent disqualification from the practice of commercial activities		X
COUNCIL FRAMEWORK DECISION of 28 May 2001 2001/413/JHA combating fraud and counterfeiting of non-cash means of payment (Article 8) ⁸	LP	(a) exclusion from entitlement to public benefits or aid (b) temporary or permanent disqualification from the practice of commercial activities		X

⁵ OJ L 1999, 9.8.1993, p. 1
⁶ OJ L 111, 30.4.1994, p. 54.
⁷ OJ L 140, 14.6.2000, p. 1.
⁸ OJ L 149, 2.6.2001, p. 1.

Instrument	Disqualification (NP ² /LP ³)	Obligation on Member States to ensure that sanction is imposed in national law	Obligation on Member States to ensure that sanction is available in national law	Option given to Member States to provide for sanction in national law
COUNCIL FRAMEWORK DECISION 2002/475/JHA of 13 June 2002 on combating terrorism (Article 8) ⁹	LP (a) exclusion from entitlement to public benefits or aid (b) temporary or permanent disqualification from the practice of commercial activities			X
COUNCIL FRAMEWORK DECISION 2002/629/JHA of 19 July 2002 on combating trafficking in human beings (Article 5) ¹⁰	LP (a) exclusion from entitlement to public benefits or aid (b) temporary or permanent disqualification from the practice of commercial activities			X
COUNCIL FRAMEWORK DECISION 2002/946/JHA of 28 November 2002 on the strengthening of the penal framework to prevent the facilitation of unauthorised entry,	NP a prohibition on practising directly or through an intermediary the occupational activity in the exercise of which the offence was committed			X

⁹ OJ L 164, 22.6.2002, p. 3.

¹⁰ OJ L 203, 1.8.2002, p. 1.

Instrument	Disqualification (NP ² /LP ³)		Obligation on Member States to ensure that sanction is imposed in national law	Obligation on Member States to ensure that sanction is available in national law	Option given to Member States to provide for sanction in national law
transit and residence (Articles 1 and 3) ¹¹	LP	(a) exclusion from entitlement to public benefits (b) temporary or permanent disqualification from of commercial activities			X
COUNCIL FRAMEWORK DECISION 2003/568/JHA of 22 July 2003 on combating corruption in the private sector (Articles 4 and 6) ¹²	NP	From exercising the business activity in the exercise of which the offence was committed or comparable business activity		X	
	LP	a) exclusion from entitlement to public benefits or aid b) temporary or permanent disqualification from the practice of commercial activities			X
COUNCIL FRAMEWORK DECISION 2004/68/JHA of 22 December 2003 on combating the sexual exploitation of children and	NP	From exercising professional activities related to the supervision of children		X	

¹¹ OJ L 328, 5.12.2002, p. 1.
¹² OJ L 192, 31.7.2003, p. 54.

Instrument	Disqualification (NP ² /LP ³)	Obligation on Member States to ensure that sanction is imposed in national law	Obligation on Member States to ensure that sanction is available in national law	Option given to Member States to provide for sanction in national law
child pornography (Articles 5 and 7) ¹³	LP (a) exclusion from entitlement to public benefits or aid (b) temporary or permanent disqualification from the practice of commercial activities			X
PARLIAMENT AND COUNCIL DIRECTIVE 2004/18/EC of 31 March 2004 on the coordination of procedures for the award of public works contracts, public supply contracts and public service contracts ¹⁴	NP & LP Prohibition from participating in a public contract	X		
COUNCIL FRAMEWORK DECISION 2004/757/JHA of 25 October 2004 laying down minimum provisions on the constituent elements of criminal acts and penalties in the field of illicit drug trafficking (Article 7) ¹⁵	LP (a) exclusion from entitlement to tax relief or other benefits or public aid (b) temporary or permanent disqualification from the pursuit of commercial activities			X

¹³ OJ L 13, 20.1.2004, p.44.

¹⁴ OJ L 134, 30.4.2004, p. 114.

¹⁵ OJ L 335, 11.11.2004, p. 8.

Instrument	Disqualification (NP ² /LP ³)	Obligation on Member States to ensure that sanction is imposed in national law	Obligation on Member States to ensure that sanction is available in national law	Option given to Member States to provide for sanction in national law
COUNCIL FRAMEWORK DECISION 2005/222/JHA of 24 February 2005 on attacks against information systems (Article 9) ¹⁶	LP (a) exclusion from entitlement to public benefits or aid (b) temporary or permanent disqualification from the practice of commercial activities			X
COUNCIL FRAMEWORK DECISION 2005/667/JHA of 12 July 2005 to strengthen the criminal-law framework for the enforcement of the law against ship-source pollution (Articles 4 and 6) ¹⁷	NP Prohibition from engaging in an activity requiring official authorisation or approval, or founding, managing or directing a company or a foundation, where the facts having led to the conviction show an obvious risk that the same kind of criminal activity may be pursued again.			X

¹⁶ OJ L 69, 16.3.2005, p. 67.

¹⁷ OJ L 255, 30.09.2005, p. 164. As a consequence of the judgment of the Court of Justice of the European Communities of 13 September 2005 (Case C-176/03), the Commission decided on 23 November 2005 to bring an action before the Court of Justice for the annulment of this framework decision, which was adopted on a wrong legal basis. For the record, one should note that the Council Framework Decision 2003/80/JHA of 27 January 2003 on the protection of the environment through criminal law (OJ L 29, 5.2.2003, p. 55), which was annulled by the Court on this occasion referred to disqualifications as possible penalties available on conviction for the offences covered by the instrument (Article 5, paragraphs 2 and 7). Similar provisions are provided for in the proposal for a Directive adopted by the Commission on 13 March 2001 (COM(2001)139, OJ C180E, 26.06.2001, p.238) and this approach was confirmed in the modified proposal adopted on 30 September 2002 (COM(2002)544, OJ C 20 E, 28.01.2003, p. 284).

Instrument	Disqualification (NP ² /LP ³)	Obligation on Member States to ensure that sanction is imposed in national law	Obligation on Member States to ensure that sanction is available in national law	Option given to Member States to provide for sanction in national law
	LP (a) exclusion from entitlement to public benefits or aid (b) temporary or permanent disqualification from engaging in commercial activities;			X